

<https://docs.google.com/document/d/1BIllyJn2ulttAfm6si6xhaFCaohG17GhL/edit>

4. Пиріг І. Використання спеціальних знань під час розслідування злочинів, учинених в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. Спеціальний випуск, 2022. № 2. С. 347-352.

5. Пчеліна О. В., Фоміна Т. Г. Особливості проведення огляду місця події під час досудового розслідування злочинів, пов'язаних зі збройною агресією проти України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2023. № 2. С. 251-259.

Коваль Анна Іванівна,

здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра навчально-наукового
інституту № 1 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник

кандидат юридичних наук, доцент
кафедри криміналістики та судової
медицини Національної академії
внутрішніх справ **Патик Л. Л.**

ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Аналізуючи українське законодавство, нормативно правові акти та наукові праці слід зазначити, що криміналістичне забезпечення є відносно новим терміном у криміналістичній науці. Криміналістичне забезпечення – це система методів, засобів, прийомів з різних напрямів криміналістики (техніки, тактики, методики), що базуються на загальнотеоретичних засадах криміналістики та спрямовані на виконання завдань розслідування та запобігання кримінальним правопорушенням [3, с. 224]. Тобто, під криміналістичним забезпеченням слід розуміти комплексну діяльність, яка включає в себе врахування багатьох чинників, обставин пов'язаних з застосуванням різних засобів розслідування кримінальних правопорушень.

У науковій літературі криміналістичного спрямування поняття «забезпечення» використовується з 1980-х років в контексті техніко-криміналістичного забезпечення. Виділяють

ще й окремий напрямок забезпечення – науково-методичне – створення умов з метою використання результатів науки і техніки в процесі здійснення боротьби з кримінальною протиправністю. Ще однією складовою аналізованого забезпечення є інформаційно-довідкове, що охоплює знання про роботу інформаційних систем не дивлячись на їх головне призначення чи відомчу належність, процес отримання і використання накопиченої інформації [5, с. 16].

На думку Ж. В. Удовенка, криміналістичне забезпечення є різновидом самостійної діяльності уповноважених суб'єктів, що зводиться до формування умов для подальшого отримання внаслідок використання криміналістичних знань і техніки необхідних відомостей, що мають значення для доказування обставин, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні. Таким чином, отримані відомості використовуються для збору, аналізу, перевірки і оцінки доказів, що дозволяють встановити істину у кримінальному провадженні [1, с. 92].

На думку А. В. Іщенко, сутність криміналістичного забезпечення слідчої діяльності чітко простежується з огляду на її наступні ключові напрямки це: 1) діяльність і теоретиків-криміналістів і практиків; 2) розроблення нових технічних засобів, що можуть використовуватися; 3) пристосування існуючих технічних засобів; 4) запровадження в практику досудового слідства використання певних технічних засобів [2, с. 284].

У будь-якому випадку більшість наукових думок зводиться до того, що криміналістичне забезпечення – це різновид діяльності з використання науково-технічних засобів в ході обробки інформації, що має доказове значення у кримінальному провадженні. Так, В. В. Лисенко наполягає на тому, що під аналізованим забезпеченням слід розуміти певну систему формування і запровадження у використання: криміналістичних рекомендацій; техніко-криміналістичних засобів; інформаційних технологій [4, с. 18].

Загальною метою запровадження у використання таких елементів є покращення стану боротьби з кримінальною протиправністю, шляхом підвищення ефективності і оперативності виявлення, розкриття, попередження чи припинення кримінальних правопорушень. По суті криміналістичне забезпечення у науці зводиться до використання досягнень криміналістичної науки у практичній діяльності зі здійснення кримінального провадження.

До різновидів криміналістичного забезпечення у науковій літературі відносять наступні: 1) виходячи зі стадії кримінального

провадження на якій здійснюється забезпечення (досудового розслідування, судового розгляду в суді першої інстанції, апеляційного провадження, касаційного провадження, перегляду рішень за нововиявленими чи виключними обставинами); 2) виходячи з галузі знань: кримінальне процесуальне, кримінальне правове, оперативне розшукове, психологічне; 3) за різновидами кримінальних правопорушень: проти основ національної безпеки; проти життя і здоров'я; проти статевої свободи і недоторканості; проти власності; проти авторитету органів державної влади місцевого самоврядування; проти правосуддя тощо; 4) за сутністю процесуальних дій, забезпечення: слідчих (розшукових) дій, оперативно-розшукових заходів, досліджень експертів, заходів із забезпечення безпеки учасників кримінального провадження, заходів із профілактики кримінальних протиправних дій; 5) виходячи зі змісту: науково-методичне, матеріально-правове, інформаційне, організаційне, кадрове; 6) виходячи з різновиду суб'єкта, який здійснює: слідчий, спеціаліст-криміналіст, оперуповноважений, експерт, фахівець [6, с. 188].

Зміст криміналістичного забезпечення у науковій літературі розглядається як сукупність наступних дій: 1) формування криміналістичних рекомендацій; 2) інформування працівників правоохоронних органів щодо результатів діяльності з виявлення, розкриття і розслідування кримінальних правопорушень; 3) інформування про специфіку кримінально-протиправної діяльності, а також про засоби та методи ведення боротьби з такою; 4) використання криміналістичних рекомендацій.

На думку К. Є. Поджаренка зміст криміналістичного забезпечення складає комплексна діяльність, що забезпечує готовність правоохоронних органів якісно використовувати засоби і методи криміналістики, рекомендації криміналістичного характеру, запровадження відповідних практик використання у буденній роботі суб'єктів здійснення кримінального провадження [7].

Поширеною думкою у науковій літературі є необхідність розглядати зміст криміналістичного забезпечення з огляду на загальну структуру криміналістики як науки, що включає такі розділи: загальну теорію криміналістики; криміналістичну техніку; криміналістичну методику.

Виходячи з проаналізованого вище можна визначити завдання криміналістичного забезпечення. Так, загальне завдання зводиться до загального завдання криміналістики, а

саме сприяння боротьбі з кримінальними правопорушеннями, шляхом використання характерних їй методів і засобів. Разом з тим, для досягнення вказаного завдання відповідні інструменти криміналістичного забезпечення мають бути запроваджені у практику діяльності відповідних учасників кримінального провадження. Що ж до спеціальних завдань криміналістичного забезпечення, то до них слід віднести розкриття та забезпечення належного розслідування кримінальних правопорушень.

Список використаних джерел

1. Дановська І. І. Криміналістичне забезпечення слідчої діяльності в органах внутрішніх справ : дис. канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2012. 280 с.

2. Денисюк С. Ф. Криміналістичне забезпечення: проблеми визначення та шляхи їх подолання. Форум права. 2010. № 4. С. 281-285.

3. Єфімов М. Криміналістичне забезпечення розслідування кримінальних правопорушень проти моралі. 2020. С. 224-228. URL: DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.9.39>

4. Журавель В. А., Павлюк Н. В., Резнікова О. І. Поняття та засоби криміналістичного забезпечення розслідування корупційних злочинів. Питання боротьби зі злочинністю. 2017. № 32. С. 13-30.

5. Пиріг І. В. Поняття криміналістичного та експертного забезпечення досудового розслідування. Криміналістичний вісник. 2018. № 1. С. 14–19.

6. Чорноус Ю. М. Криміналістичне забезпечення розслідування злочинів : монографія. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 492 с.

7. Чорноус Ю. С. Криміналістичне забезпечення розслідування злочинів: наукові засади та напрямки реалізації. URL: https://www.univd.edu.ua/general/publishing/konf/08_11_2017/pdf/103.pdf.